

SURA

Unlocking the Photographic Archives of the Pioneering Years of Egyptology at the Royal Museums of Art and History in Brussels

Contract – Project B2/191/P2/SURA

SAMENVATTING

Context

SURA (foto in het Arabisch; صورة) is een interdisciplinair project dat Egyptologie, digitale beeldvorming, archiefstudies en *digital humanities* met elkaar verbindt met als voornaamste doelstelling een historisch waardevolle collectie fotografische glasnegatieven te valoriseren. Deze collectie, waarvan het bestaan quasi volledig onbekend is, wordt bewaard in de Egyptologische Bibliotheek van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis (KMKG) in Brussel. Deze foto's dateren uit de eerste helft van de 20^e eeuw en documenteren de pioniersjaren van de Belgische Egyptologie vanuit het perspectief van Jean Capart en zijn medewerkers. Gedurende meer dan 40 jaar bouwden zij een uitgebreid fotografisch archief uit met beelden van foto's van expedities en opgravingen in Egypte, Egyptische collecties in Europese en Amerikaanse musea, het dagelijkse leven in en de monumenten en landschappen van Egypte.

Doelstellingen

Ondanks haar grote historische waarde is deze collectie de afgelopen decennia sterk verwaarloosd waardoor haar bestaan en inhoud nog nauwelijks bekend was in de wetenschappelijke wereld en bij het grote publiek. De voornaamste reden hiervoor was ongetwijfeld het ontbreken van een online databank en beschrijvende metadata. Het SURA-project, een samenwerking tussen de KMKG en Egyptologen van de KU Leuven, werd in 2020 opgestart met als doel deze belangrijke fotocollectie te bestuderen en digitaal te ontsluiten aan de hand van vier duidelijk gedefinieerde onderzoeksdoelstellingen.

- 1) Aanmaken van gedetailleerde metadata van hoge kwaliteit voor elke foto, gebaseerd op uitgebreid en zorgvuldig literatuur- en archiefonderzoek.
- 2) Ontsluiten van de digitale beelden en hun respectievelijke metadata via het centrale online meertalige collectiemanagementsysteem van de KMKG (MuseumPlus-RIA/Carmentis), zodat de zoek- en vindbaarheid wordt gegarandeerd.
- 3) Verzekeren van de preservatie en conservatie van de glasplaten zodat de collectie bewaard wordt voor toekomstige generaties.

4) Aanboren van het wetenschappelijk potentieel van dit fotografisch archief, zowel voor de studie van en de geschiedenis van de Egyptisch collectie van de KMKG als voor andere nationale en internationale onderzoeksinstituten. Het SURA-project zocht daarom actief naar nieuwe wetenschappelijke samenwerkingsverbanden, zowel in België als daarbuiten.

Conclusies

De hierboven beschreven doelstellingen werden geheel of gedeeltelijk behaald. De volledige collectie werd digitaal verwerkt voor online ontsluiting maar ook voor bewaring op lange termijn. Een groot aantal foto's is volledig geanalyseerd, voorzien van nieuwe metadata, gecatalogiseerd in het collectiebeheersysteem van de KMKG en online gepubliceerd. De KMKG verbinden zich ertoe om de online publicatie van de resterende foto's voort te zetten en te voltooien. Het wetenschappelijk onderzoek heeft bijkomende informatie aan het licht gebracht over de ontwikkeling van deze fotocollectie, de context waarin ze tot stand kwam en hoe ze bijdroeg tot de oprichting van een uniek Egyptologisch studieceterum in de KMKG, dat internationaal veel bijval kreeg en van Brussel in de jaren 1930 een toonaangevend internationaal centrum voor egyptologie maakte. Het wetenschappelijk potentieel van deze collectie werd ontgonnen en verschillende onderwerpen werden geselecteerd voor verder onderzoek, wat resulteerde in een groot aantal wetenschappelijke publicaties en presentaties op (inter)nationale conferenties. Tegelijkertijd illustreren ook de vele publieke lezingen en artikelen in vulgariserende tijdschriften de bijzondere aandacht die werd besteed aan het valoriseren van de collectie bij het grote publiek. Foto's uit het SURA-corpus waren ook te zien in drie tijdelijke tentoonstellingen, één in België en twee in Egypte. Samen met de publicatie van een monografie, uitgegeven in het Engels, Frans en Nederlands, heeft dit bijgedragen tot een brede verspreiding van het SURA-project en het met succes gepositioneerd binnen de huidige onderzoeksinspanningen om de geschiedenis van de internationale Egyptologie te bestuderen en fotografische archieven te ontsluiten voor verder gezamenlijk onderzoek.

Trefwoorden

Geschiedenis van de Belgische en internationale Egyptologie; Fotografische archieven; Jean Capart; Valorisatie van verborgen erfgoedcollecties